

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z protestu M. S.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 czerwca 2015 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W piśmie zaadresowanym do Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej w W., opatrzonym datą 11 maja 2015 r., M.S. domagał się unieważnienia wyborów prezydenckich w Gminie W., woj. I., które odbyły się w dniu 10 maja 2015 r. W uzasadnieniu tego pisma wskazał, że wybory te zostały przeprowadzone z naruszeniem ciszy wyborczej, która obowiązywała w dniu 9 maja od godz. 0.00 i trwała do godz. 21.00 w dniu 10 maja 2015 r. – głównie w postaci odprawienia mszy, uhonorowania strażaków medalami i uroczystego poczęstunku, w trakcie którego rozmawiano o wyborach prezydenckich.

Państwowa Komisja Wyborcza, odpowiadając na wezwanie Sądu, przedstawiła stanowisko w przedmiocie zarzutów protestu wniesionego przez M. S., podnosząc, że protest nie dotyczy głosowania lub ustalenia wyniku wyborów i wniosła o uznanie protestu za niezasadny.

Nawiązując do pisma Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2015 r. o zajęcie stanowiska co do zasadności protestu wniesionego przez M. S. - Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu wyborczego bez dalszego biegu. Równocześnie poinformował, że kserokopię protestu w zakresie, w jakim zawiera zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego, przekazano do Departamentu Postępowania Przygotowawczego w Prokuraturze Generalnej w celu nadania dalszego biegu, zgodnie z przepisami o ustroju i kompetencjach powszechnych jednostek prokuratury.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 1 i 2 Konstytucji RP ważność wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej stwierdza Sąd Najwyższy, a wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 ze zm., dalej jako „Kodeks wyborczy”) stanowi, w art. 321 § 1, że protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego. Natomiast § 3 tego artykułu nakłada na wyborcę wnoszącego protest obowiązek sformułowania w nim zarzutów oraz przedstawienia lub wskazania dowodów, na których opiera swoje zarzuty.

Z przepisów tych wynika, że protest, będący rodzajem pisma procesowego, wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego, a więc bez pośrednictwa jakiegokolwiek urzędu lub organu państwowego czy organu wyborczego. Protest może być

złożony (doręczony) w siedzibie Sądu Najwyższego lub przesłany w formie przesyłki nadanej w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego. Operatorem wyznaczonym jest, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz.U. z 2012 r., poz. 1529), operator pocztowy zobowiązany do świadczenia usług powszechnych. Na mocy art. 178 ust. 1 tej ustawy operatorem wyznaczonym do dnia 1 stycznia 2017 r. jest P. S.A. Oddanie protestu w terminie, o którym wyżej mowa, w placówce pocztowej tego operatora jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego.

W uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 października 1995 r. w sprawie III SW 8/95, której nadano moc zasady prawnej stwierdzono, że termin do wniesienia protestu przeciwko wyborowi Prezydenta określony w art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 67, poz. 398 ze zm.) jest terminem prawa wyborczego. Termin ten rozpoczyna bieg od następnego dnia po dniu podania przez Państwową Komisję Wyborczą do publicznej wiadomości obwieszczenia o wynikach wyborów i nie podlega przywróceniu.

Sąd Najwyższy, w obecnym składzie, uznał, że zasadę tę należy zaaprobować również w odniesieniu aktualnego stanu prawnego, gdyż art. 73 ust. 1 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jest tożsamy z unormowaniem zawartym w obecnie obowiązującym art. 321 § 1 Kodeksu wyborczego. Oznacza to, że protest wnosi się w ciągu 3 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą (art. 321 § 1 Kodeksu wyborczego). Protest przeciwko wyborom nie może być zgłoszony ani wcześniej ani po upływie omawianego terminu. Termin ten rozpoczyna bieg od następnego dnia po dniu podania przez Państwową Komisję Wyborczą do publicznej wiadomości obwieszczenia o wynikach wyborów.

Zgodnie z art. 322 § 1 Kodeksu wyborczego, Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków z art. 321. Niedopuszczalne jest przywrócenie terminu.

Protest wyborczy niespełniający warunków z art. 321 Kodeksu wyborczego, to nie tylko protest spóźniony, lecz także protest przedwczesny, czyli złożony przed

dniem podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., III SW 12/11, LEX nr 960514).

Ta ostatnia sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie. Protest, zaadresowany do Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej w Warszawie, jak wynika z prezentaty Krajowego Biura Wyborczego wpłynął do tego Biura w dniu 19 maja 2015 r., natomiast Państwowa Komisja Wyborcza, stosownie do art. 319 § 1 Kodeksu wyborczego, wyniki ponownego głosowania i wynik wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej podała do publicznej wiadomości w obwieszczeniu z dnia 25 maja 2015 r.

Prowadzi to do konkluzji, że protest w niniejszej sprawie został wniesiony z naruszeniem terminu przewidzianego w § 1 art. 321 Kodeksu wyborczego.

Relevantny jest także art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego, w myśl którego przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Zgodnie z § 2 tego artykułu protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, o którym mowa w § 1, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania. Natomiast § 4 stanowi, że protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że wnoszący protest wyborczy powinien zgodnie z wymogami wyżej przedstawionych przepisów Kodeksu wyborczego sformułować w nim zarzuty dotyczące jego naruszenia, albo

dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom - mające wpływ na wynik wyborów, jak też przedstawić lub wskazać dowody uzasadniające te zarzuty.

Sąd Najwyższy nadaje dalszy bieg wniesionemu protestowi wyborczemu wówczas, gdy ten spełnia wymogi art. 321 § 1 w zw. z art. 82 § 1 Kodeksu, zaś protest wniesiony przez M. S. wymogów tych nie spełnia. Zgodnie z art. 107 § 1 Kodeksu wyborczego w dniu głosowania oraz na 24 godziny przed tym dniem zabronione jest prowadzenie agitacji wyborczej, w tym zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień oraz rozpowszechnianie materiałów wyborczych. Przepisy te nie ograniczają możliwości organizowania w okresie tzw. ciszy wyborczej imprez o charakterze kulturalnym, religijnym, sportowym i innym, z zastrzeżeniem, że imprezy te nie będą zawierały żadnych elementów agitacyjnych i odniesień do odbywających się wyborów. Naruszenie zakazu prowadzenia agitacji wyborczej w trakcie ciszy wyborczej jest zgodnie z art. 498 w związku z art. 516 Kodeksu wyborczego wykroczeniem. Ocena, czy w konkretnym przypadku doszło do naruszenia tego zakazu nie należy do Państwowej Komisji Wyborczej, lecz do organów ścigania i sądów.

Należy podnieść, że skarżący, wbrew art. 82 § 1 w związku z art. 321 § 1 Kodeksu wyborczego, nie wskazał, że protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej został wniesiony z powodu naruszenia przepisów Kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów, albo z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, jeżeli to naruszenie lub przestępstwo miało wpływ na wynik wyborów. Ponadto należy zauważyć, że Kodeks wyborczy nie przewiduje możliwości stwierdzenia nieważności wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na obszarze jednej gminy, o co wniósł wnoszący protest.

Stosownie do art. 322 § 1 Kodeksu wyborczego Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321. Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Najwyższy uznał, że niespełniający warunków określonych w art. 321 Kodeksu wyborczego protest należy pozostawić bez dalszego biegu.

